

عکس: شورا

خیز خراسان رضوی برای جوانی جمعیت

آمارهای جدید سازمان ثبت احوال کشور از رتبه دوم استان در میزان تولد خبر می‌دهد

گزارش روز

روزنامه

۴۷ هزار و ۵۷۰ نوزاد در نیمه نخست امسال در خراسان رضوی چشم‌به‌دنيا گشوده‌اند؛ این داده‌ها رانثبات احوال کشور به‌تازگی منتشر کرده است. خبر خوب اینکه براساس این گزارش، استان ما، پس از تهران، رتبه دوم ثبت ولادت‌ها را در کشور از آن خود کرده است. مقایسه این آمار البته با آمار منتشرشده از میزان ولادت‌ها در استان، دست‌کم در نیمه نخست سه سال گذشته، سوی تاریک ما چرا را هم عیان می‌کند و نشان می‌دهد که روند ولادت‌ها در استان ما نزولی بوده و هر سال کاهش یافته است. بابرسی آمار ولادت‌ها در یک دهه گذشته، نیز می‌بینیم که در بر همین پاشنه چرخیده است و نمودار تولد نوزادان در خراسان رضوی، همواره کاهش را نشان می‌دهد؛ مسئله‌ای که زنگ خطر بحران و حرکت به سوی پیروی جمعیت‌را در استان به‌صداداد آورده است و ما هم پیش‌تر در گزارش‌هایی باتیتراهای «قانون جوانی جمعیت، پرهزینه اما کم‌اثر»، «هشدار! خطر سقوط در سیاه چاله جمعیتی»، «مشوق‌های کاغذی فرزندآوری» «جوانی جمعیت در شیب سختی‌ها» و... به این مسئله پرداخته‌ایم.

سهم بیشتر ولادت‌ها، از آن پسرها

براساس اعلام سازمان ثبت احوال در نیمه نخست امسال، ۴۹۲ هزار و ۵۲۱ نوزاد در کشور متولد شده‌اند که ۲۵۳ هزار و ۶۵۱ نفر آن‌ها پسر و ۲۳۸ هزار و ۸۷۰ نفر هم دختر هستند. در این میان، استان تهران با ثبت ۶۰ هزار و ۶۹۷ تولد در جایگاه نخست ایستاده است. خراسان رضوی هم جایگاه دوم را از آن خود کرده است و پس از آن، استان‌های سیستان و بلوچستان با ۴۲ هزار و ۴۴۰ نوزاد، خوزستان با ۴۱ هزار و ۱۴۵ نوزاد و فارس با ۲۵ هزار و ۷۷۳ نوزاد قرار گرفته‌اند.

حفظ جایگاه خراسان رضوی

بررسی روند ثبت ولادت‌ها، هم در شش ماهه نخست سه سال گذشته و هم در مجموع دوازده ماه این سال‌ها، حکایت از آن دارد که خراسان رضوی همواره در جایگاه دوم بیشترین ولادت‌ها ایستاده و این رتبه را برای خود حفظ کرده است. در نیمه نخست سال ۱۴۰۱، خراسان رضوی با ۵۱ هزار و ۵۷۱ نوزاد پس از تهران که ۶۸ هزار و ۹۱۹ ولادت را ثبت کرده، قرار گرفته است. در سال ۱۴۰۲ نیز وضعیت به همین منوال است و اگرچه آمار جمعیتی از شش ماهه نخست برای خراسان رضوی در دست نیست، آمارهای رسمی از ثبت ۱۶ هزار و ۷۷۷ ولادت در دو ماهه نخست آن سال و همچنین ۳۳ هزار و ۳۰۲ ولادت در چهار ماهه نخست ۱۴۰۲ حکایت دارد. با یک حساب و کتاب ساده می‌توان نتیجه گرفت که در نیمه نخست ۱۴۰۲ حدود ۴۹ هزار نوزاد در استان ما متولد شده‌اند و بازهم خراسان رضوی رتبه دوم بیشترین ولادت‌ها را از آن خود کرده است. در نیمه نخست امسال نیز همان‌طور که پیش‌تر گفتیم، در خراسان رضوی ۴۷ هزار و ۵۷۰ نوزاد متولد شده‌اند و این استان بازهم پس از تهران در جایگاه دوم ثبت بیشترین ولادت‌ها ایستاده است.

سیر نزولی ولادت‌ها در استان

آمارهای رسمی ثبت احوال کشور از تولد بیش از ۵۱ هزار نوزاد در خراسان رضوی در نیمه نخست سال ۱۴۰۱ حکایت دارد؛ آماري که در مدت مشابه سال ۱۴۰۲ به حدود ۴۹ هزار نوزاد کاهش یافته و در شش ماهه نخست امسال، بازهم سیر نزولی را ثبت کرده و به ۴۷ هزار و ۵۷۰ نوزاد رسیده است. اگر این بررسی آماری را به یک دهه گذشته و البته به دوازده ماه سال تعمیم دهیم، می‌بینیم که در این بازه زمانی نیز میزان زاد و ولد‌های ثبت شده روی نمودار، روند نزولی به خود گرفته است. روایت این قصه با عدد و رقم این‌طور می‌شود که ۱۴۲ هزار و ۹ نوزاد در سال ۱۳۹۲ در خراسان رضوی متولد شده‌اند که تعداد این نوزادان در سال ۱۴۰۲ به ۱۰۱ هزار و ۶۵۹ نفر کاهش یافته است؛ البته در پنج سال ابتدای بازه زمانی مورد بررسی ما، روند تغییر ولادت‌ها کمی سینوسی و افزایشی است؛ به عبارت دیگر، در سال ۱۳۹۴ تعداد نوزادان متولد شده به ۱۵۴ هزار و ۸۳۴ نفر افزایش یافته و در این سال، بیشترین ولادت در یک دهه گذشته به ثبت رسیده است، با این حال در نیمه دوم این یک دهه، روند تغییر زاد و ولد‌ها به صورت چشمگیری کاهش‌ی است و در سال ۱۴۰۲ کم‌ترین میزان ولادت ثبت شده است.

رقابت تنگاتنگ ولادت و وفات

«میزان مرگ و میر سالانه کشور حدود ۴۴۰ هزار نفر است؛ اگر میزان تولد سالانه را از میزان مرگ و میر بکاهیم، سالانه حدود ۵۸۰ هزار نفر به جمعیت کشور اضافه می‌شود. اگر با نرخ ولادت فعلی پیش برویم، میزان مرگ و میر کشور بر میزان تولد پیشی می‌گیرد». این جمله را علیرضا رئیس، معاون بهداشت وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، نیمه‌آبان امسال اعلام و تأکید کرده است که باید موضوع جوانی جمعیت در فهرست اولویت‌های کشور باشد. گزارش اخیر ثبت احوال هم به نوعی برگشته‌های رئیس‌ی مهر تأیید می‌زند. این گزارش نشان می‌دهد که در نیمه نخست امسال، ۲۱۲ هزار و ۵۹۴ نفر در کشور فوت کرده‌اند و استان تهران با ۳۲ هزار و ۳۴۴ نفر، بیشترین فوتی را داشته و خراسان رضوی پس از آن با ۱۶ هزار و ۲۰۰ فوتی در جایگاه دوم قرار گرفته است.

نگاهی به آمار ازدواج و سیر نزولی آن

برای یافتن ریشه‌های روند کاهش ولادت‌ها در خراسان رضوی و همچنین در کشور و نیز مقوله بحران جمعیت، بررسی آمارهای ازدواج و طلاق هم خالی از لطف نیست. تازه‌ترین آمار منتشرشده از سوی سازمان ثبت احوال کشور، داده‌هایی را هم از وضعیت ازدواج و طلاق در خود جای داده است. بر این اساس، در نیمه نخست امسال، ۲۳۲ هزار و ۵۵۴ فقره ازدواج در کشور به ثبت رسیده است. در این شاخص نیز تهران با ثبت ۲۹ هزار و ۹۸۴ فقره ازدواج در جایگاه نخست ایستاده است. پس از آن هم خراسان رضوی با ۲۱ هزار و ۶۱۲ فقره رتبه دوم را از آن خود کرده و پس از استان ما نیز، خوزستان با ۱۶ هزار و ۹۷۹ فقره ازدواج در جایگاه سوم قرار گرفته است. بررسی روند ازدواج‌ها در خراسان رضوی در یک دهه گذشته هم حکایت از نزولی بودن آن دارد و از ۶۹ هزار و ۲۰۰ فقره در سال ۱۳۹۳ به ۴۳ هزار و ۸۸۷ فقره در سال ۱۴۰۲ رسیده است. در بازه زمانی شش ماه نخست امسال، ۸۹ هزار و ۶۹۰ فقره طلاق هم در کشور به ثبت رسیده است که استان‌های تهران، خراسان رضوی و خوزستان به ترتیب با ثبت ۱۵ هزار و ۱۹۰ فقره، ۹ هزار و ۵۰۲ فقره و ۵ هزار و ۲۹۴ فقره بازهم در رتبه‌های اول تا سوم قرار گرفته‌اند. سیر طلاق‌ها در خراسان رضوی هم در یک دهه گذشته با همه فراز و فرود‌ها در مجموع افزایشی بوده و از ۱۸ هزار و ۶۳۰ فقره در سال ۱۳۹۳ به ۲۱ هزار و ۶۴۳ فقره در سال ۱۴۰۲ رسیده است.

افزایش تولد فرزندان سوم به بعد

محمد جواد محمودی، رئیس مؤسسه تحقیقات جمعیتی کشور، شهریور امسال گفته بود که شواهد آماری نشان می‌دهد تولد فرزند سوم، چهارم و پنجم و بیشتر در سال ۱۴۰۲ نسبت به دو سال اخیر افزایش نسبی داشته که یکی از علل آن، اجرای مشوق‌های متعدد در نظر گرفته شده است، با این حال در سال‌های ۱۴۰۱ و ۱۴۰۲ نرخ باروری در حدود ۱.۶ تثبیت شده است و تمام استان‌ها کاهش میزان باروری کل را در سال‌های اخیر تجربه کرده‌اند. گفته‌های محمودی در حالی است که از سال ۱۴۰۰ که مجلس شورای اسلامی بر قانون جوانی جمعیت و حمایت از خانواده مهر تصویب زده است، تاکنون بیش از سه سال از هفت سال زمان اجرای آزمایشی این قانون سپری شده است؛ قانونی با ۷۳ ماده و ۸۱ تبصره و بیش از ۲۰۰ حکم که به استناد گزارشی که مرکز پژوهش‌های مجلس همین آبان امسال منتشر کرد، در عمل در سال‌های ۱۴۰۱، ۱۴۰۲ و ۱۴۰۳ بودجه سنگینی را به کشور تحمیل کرده و پرهزینه بوده است اما آن‌طور که باید و شاید، بر جامعه هدف خود اثر نگذاشته است. به بیان دیگر، در نظر گرفتن مشوق‌هایی همچون اهدای زمین، اعطای تسهیلات ازدواج، پرداخت وام فرزندآوری و... درمان تله جمعیتی نیست و به‌ادعای کارشناسان و صاحب‌نظران، هم چیزی از زمان طلایی باقی نمانده و پنجره جمعیتی در حال بسته شدن است و باید برای حل این بحران، فکری اساسی اندیشید و طرحی نو در انداخت.

ولادت‌ها در کشور در نیمه نخست امسال

۳ واقعه حیاتی کشور در نیمه نخست امسال

ولادت‌های خراسان رضوی

یادداشت

برمدار دانش

دکتر مهدی یاراحمدی شراسانی

در عصر فراصنعتی دقیقاً همان زمانی که بشر دوران صنعتی را پشت سر گذاشته است و در زمانه‌ای زندگی می‌کند که هر روز رخداد جدیدی در سرزمین گسترده «دانش و دانایی» به زندگی آدمی راه به شدت تحت تأثیر قرار می‌دهد، اگر می‌خواهیم جامعه مادر مسیر تعالی و پیشرفت حرکت کند و بتواند برای شهروندان خود رفاه و آسایش را به ارمغان آورد، چاره‌ای جز بهره‌مندی فراگیر و همه‌جانبه از دانش محور و دانش بنیان نداریم. «دانش بنیان» در ایران، یک شرکت یا مؤسسه خصوصی یا تعاونی است که به منظور هم‌افزایی علم و ثروت، توسعه اقتصاد دانش محور، تحقق اهداف علمی و اقتصادی شامل گسترش، کاربرد نوآوری و تجاری‌سازی نتایج حاصل از تحقیق و توسعه در حوزه فناوری‌های پیشرفته، با ارزش افزوده فراوان و براساس معیارهای مدنظر قانون تأیید می‌شود. شرکت‌های دانش بنیان، به شرکت‌هایی گفته می‌شود که با استفاده از علم و دانش خود، اهداف و دانش علمی خود را تجاری‌سازی می‌کنند. ایران در زمره کشورهای در حال توسعه تعریف می‌شود. یعنی آن دسته از کشورهایی که به معنای مدرن امروزی، توسعه یافته نیستند ولی در این مسیر قرار دارند. هرچند در گذشته‌های دور، کشور ما یکی از پرچمداران این امر در جهان بوده است، به مرور زمان با بی‌اهمیتی، بی‌تدبیری و بی‌کفایتی پادشاهان در دوره‌های مختلف، نتوانستیم آن چنان که شایسته تاریخ ماست، در مسیر دانش و توسعه استمرار پیدا کنیم، به طوری که اکنون میزان عقب‌ماندگی از توسعه فناوری‌های روز را تا چند دهه برای ایران تخمین می‌زنند. اما اکنون با توسعه پنجره‌های جدیدی از دانش به زندگی بشری همچون مقولات هوش مصنوعی، نانوفناوری، سلول‌های بنیادی و... این امیدواری وجود دارد که بتوان با تمرکز و تلاش در مسیر علم و آگاهی، جهش‌های فراوانی در توسعه کشور ایجاد کرد، به صورتی که بتوان عقب‌ماندگی‌ها را تا حد زیادی پشت سر گذاشت. اگر می‌خواهیم در این ورطه به کامیابی برسیم، چاره‌ای جز مهم‌انگاشتن و حمایت از مجموعه‌های دانش بنیان نداریم. نظام دانش بنیان، متشکل از جوان‌های خلاق، متخصص و هدفمند است که می‌توانند با خلق ایده‌های خلاقانه و نوآورانه زمینه رشد تصاعدی و پیشرفت کشور را در عرصه‌های مختلف فراهم کنند و همان‌طور که می‌دانیم، «خلاقیت و نوآوری» راهگشای «بهره‌وری» است. ابتکار و نوآوری، جذب سرمایه‌گذاری، ایجاد فرهنگ کارآفرینی، همکاری با دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی، اثر مثبت بر اشتغال و تأثیر محیطی مثبت، از مهم‌ترین مزایا و فرصت‌های خلق شرکت‌های دانش بنیان است. شرکت‌های دانش بنیان می‌توانند همچون راه‌میان‌بر، مسیر کشور را در رسیدن به «توسعه‌یافتگی» کوتاه‌تر کنند، به شرطی که اولاً به صورت واقعی به آن‌ها باور و ایمان داشته باشیم، ثانیاً به صورت دقیق و سیستمی برای مدیریت آن‌ها برنامه‌ریزی و عملیاتی تدوین کنیم و ثالثاً در مسیر تحقق برنامه‌ها و اهداف مجموعه‌های دانشی، به صورت جدی و قاطع از آن‌ها حمایت کنیم. در سال‌های آینده، استفاده مردم از محصولات دانش بنیان، هم به عنوان مصرف‌کننده و هم در حین کار، برای موفقیت اقتصادی آن‌ها حیاتی خواهد بود. ارزش یک کسب و کار نیز به همین ترتیب تعیین می‌شود؛ کسب و کارهایی که مبتنی بر ارائه اطلاعات به مشتریان هستند، بهتر از آن‌هایی که نیستند، کار خواهند کرد و کسب و کارهایی که می‌دانند چگونه اطلاعات را به دانش تبدیل کنند، موفق‌ترین خواهند بود. حرکت به سوی اقتصاد دانش بنیان، نیازمند نفوذ دانش و فناوری در طراحی، تولید و توزیع کالاهای مختلف است، از این رو کسب و کارهای دانش بنیان نقش مهمی در افزایش کارآمدی تولید، نفوذ دانش در کالاهای خدمات موجود و خلق کالاهای خدمات جدید، ارتقای رفاه عمومی و همچنین تولید و ثروت در جامعه برعهده دارند.

روی خط جامعه

ایران در ۱۴۳۰ یکی از کشورهای سالمند خواهد بود

ایرنا | رئیس سازمان بهزیستی کشور گفت: براساس برآوردهای جمعیتی، با روند کنونی، ایران در سال ۱۴۳۰ به یکی از کشورهای سالمند دنیا تبدیل خواهد شد. سید جواد حسینی با بیان اینکه ساختار شورا و قانون پشتیبانی از سالمندان به عنوان یکی از اقدامات اولویت‌های مهم در دستور کار سازمان بهزیستی قرار دارد، افزود: بر این اساس، باید تلاش شود اقدامات اولیه در راستای لایحه «قانون حمایت از سالمندان» که با نگاه کارشناسی و تخصصی، تنظیم و تدوین شده است، در دستور کار قرار گیرد.

تعطیلی پنجشنبه‌ها؛ در مراحل پایانی تصویب

تسنیم | رئیس‌کمیسیون اجتماعی مجلس با اشاره به لایحه کاهش ساعات کاری ادارات، گفت: در کمیسیون اجتماعی مقرر شد پنجشنبه‌ها در سراسر کشور همانند تهران تعطیل باشد؛ البته این تعطیلی به معنای تعطیلی رسمی نیست و صرفاً مدیریت ساعت کار از سوی دولت صورت گرفته است. علی‌بابایی کارنامی یادآوری کرد: دولت در تلاش است تا با مدیریت ساعات کاری، برخی تغییرات را در ساعات کاری در روزهای پنجشنبه و شنبه اعمال کند. در حال حاضر، در پایتخت، پنجشنبه‌ها تعطیل است، اما در سایر استان‌ها، این تغییرات به تصویب نرسیده است. البته دیوان عدالت اداری در برخی موارد، تغییرات را ابطال کرده است، اما قانون به دولت اجازه می‌دهد که ساعات کاری را برای پایتخت تغییر دهد. به این ترتیب، تغییرات تعطیلات در تهران، می‌تواند رخ دهد، اما این تغییرات در سطح کشور و به طور رسمی به تعطیلی پنجشنبه‌ها نخواهد رسید.

آغاز پویش «دلگرمی»

ایرنا | مدیرعامل بنیاد برکت از آغاز چهارمین پویش دلگرمی با توزیع بیش از ۱۳ هزار دستگاه گرمایشی خبر داد و گفت: اجرای این پویش از ۱۵ آبان آغاز شده است و تا ۱۵ آذر ادامه دارد. امیرحسین مدنی اظهار کرد: در قالب این پویش، ۱۰ هزار و ۵۷۷ دستگاه گرمایشی از جمله انواع بخاری و آبگرمکن با توجه به اقلیم منطقه‌ای در تمام مناطق محروم کشور توزیع می‌شود. همچنین در قالب این پویش، تعمیر ۳ هزار دستگاه گرمایشی با میانگین هزینه یک میلیون تومان را گروه‌های جهادی، مردمی و خیریه‌ها برعهده می‌گیرند. وی با بیان اینکه سال گذشته در قالب پویش یادشده ۷ هزار دستگاه گرمایشی توزیع شد، اظهار کرد: اجرای این طرح از ۱۵ آبان به‌گروه‌های جهادی ابلغ شده است و تا ۱۵ آذر ادامه دارد.

عدد خبر

۱۱۰۰۰ نفر

ایستنا | معاون پرستاری وزارت بهداشت گفت: ۱۱ هزار نفر از سهمیه‌های جدید استخدامی وزارت بهداشت، مربوط به گروه پرستاری است که امیدواریم با این اقدام، بخشی از بارکاری همکاران کاهش یابد. عباس عبادی همچنین از اصلاح فرمول اضافه‌کاری کارکنان سلامت و به‌ویژه گروه پرستاری خبر داد و افزود: با ابلاغ این فرمول جدید، میزان اضافه‌کاری پرستاران حدود ۲/۲ برابر افزایش خواهد یافت.